

ERDÉLYI GAZDA

Sz. k. mell.

XLVI. ÉVFOLYAM.

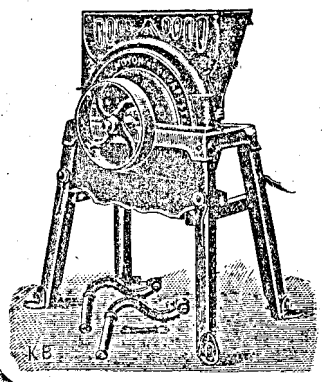
KOLOZSVÁR, 1914. FEBRUÁR 15.

7. SZÁM.

„KÜHNE“ MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁR R.-T. MOSONBAN

elismert elsőrendű kivitelben szállit uradalmak és kisgazdák céljainak megfelelő mindenféle

mezőgazdasági gépet.

Idénygépek: szecs kavágók, répavágók, hengeres-, tárcsás- és kövesdarálók, tengeri morzsolók kézi- és erőhajtásra, tengeri szártépők, gyök-mosógépek, takarmányfülesztők.

Teljes takarmányberendezések

a legmodernebb kivitelben. — Helyszini felvétel és tervezés díjtalan.

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57/a.
 Fiókraktárak: Debrecen, Kaposvár, Szabadka, Temesvár.

2012

BCU Cluj / Central University Library Cluj

MINDEN GAZDA

érdeke, hogy összes **gép- és motor** szükségleteinek beszerzésekor
 az **E. K. A. R. T.**

Motor-, Gép- és Ipartelepek berendezési osztályától
 kérjen ajánlatot.

I g a z g a t ó s á g:

Kolozsvár, Mátyás király-tér 29. szám. (Bánffy-palota.)

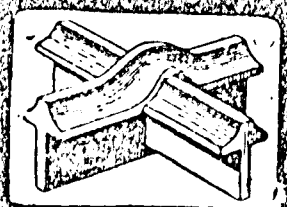
Telefon: 827. sz.

Távirati cím: "EKART"

NAGY JAVITÓMŰHELY

mindenféle rendszerű gépek javítására.

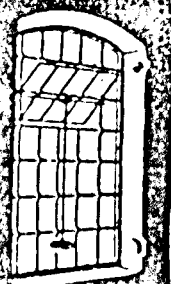
3033

Szab. „Köpplinger“-rendszerű Idomvasablakok

a legjobbak és a legolcsóbbak.
 Egyedül gyártója — ismeretével és költségvetéssel díjtalanul szolgál.
 Vaszerkezetes idomvasablakgyártás. Teljesítés.

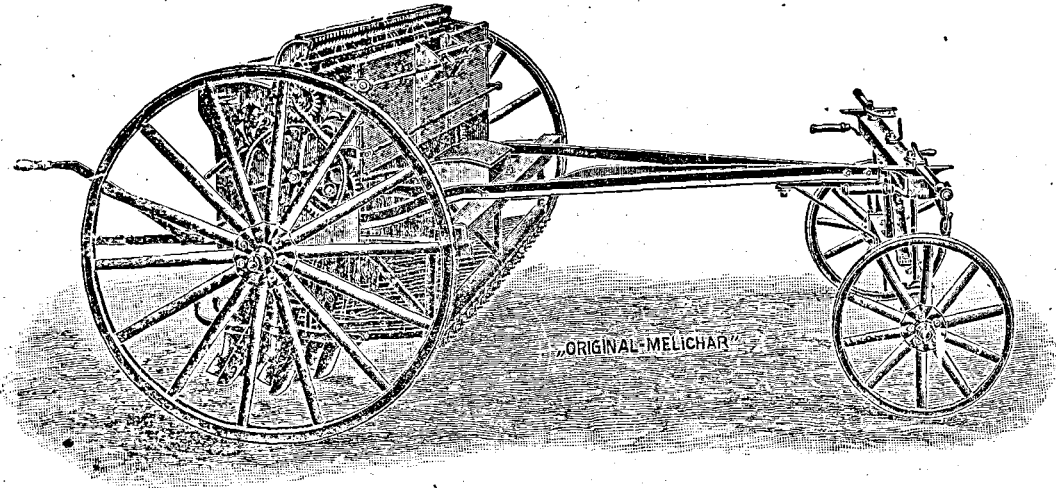
Lepter János Budapest, X., Asztalos-Sándor utca 16.

Többet termelhet!! az eredeti „MELICHAR“ gyártmányu **IMPERATOR** műtrágyaszóróval egyesített sorbaterítő- és sorbavetőgéppel. A terméstöbblet az „IMPERATOR“ vetőgéppel holdanként 200—400 kilogramm; dacára annak, hogy műtrágyában 30—50% megtakarítás érhető el.

Tessék állandó gőpkiallításunkat megtekinteni!

Ezer referencia!

Ezer referencia!

Ovakodjunk utánzatoktól!

A „MELICHAR“-féle **„IDEAL“** répvetőgépek

műtrágyaszóróval egyesítve **30%-kal** nagyobb termést eredményeznek — Több ezer darab ily gép van már hazánkban — általános megelégedésre munkában!

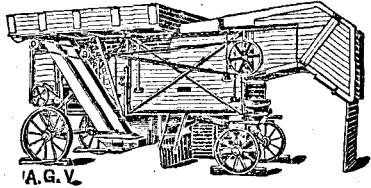
Árjegyzékkel készséggel szolgálnak:

Bächer Rudolf — Melichar Ferenc

Magyarországi vezérképviselő: **Szücs Zsigmond**, Budapest, VI., Teréz-körut 26

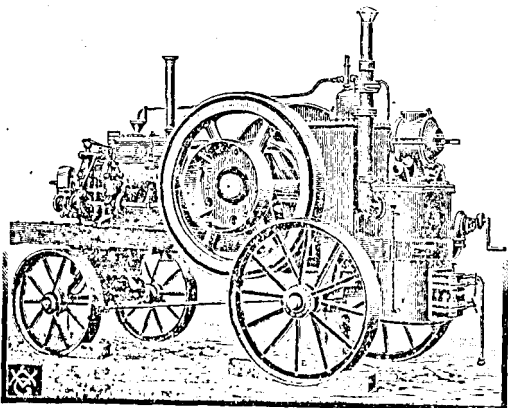
Fióktelep: Wien, III., Löwengasse 37.

Az állami gépgyár gyártmányai:

Acélkeretű golyóscsapágyas cséplőgépek.

Csekély hajtóerőszükséglet! és kenőanyag fogyasztás! Tengelykopás kizárva! Nagy teljesítő képesség!

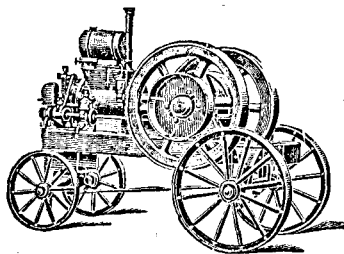
Szivógázlokomobilok

Ujdonság! Szabadalom!
Rendkívül olcsó üzem! Zajtalan működés!
Könnyű kezelés!
Faszénfogyasztás óránként és lóerőnként kb 400 gramm.
Földgázüzemre is alkalmasak!

Legújabb rendszerű szab.

NYERSOLAJLOKOMOBILOK.

Egyenletes működés! Tűzveszély kizárva!
Könnyű kezelés!
Nyersolaj fogyasztás óránként és lóerőnként kb. 280 gramm.

Benzinlokomobilok

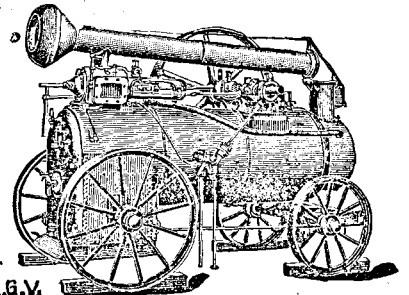
porlasztóval (karburátor) és szabadalmazott szelephűtéssel ellátva.
Megbízható üzem! Egyenletes járás!
Egyszerű kezelés Kevés benzinfogyasztás!

A losonci mezőgazdasági gépgyár gyártmányai: Losonci egyszerű és műtrágya szóróval kombinált vetőgépek

Kalmár-féle rosták.

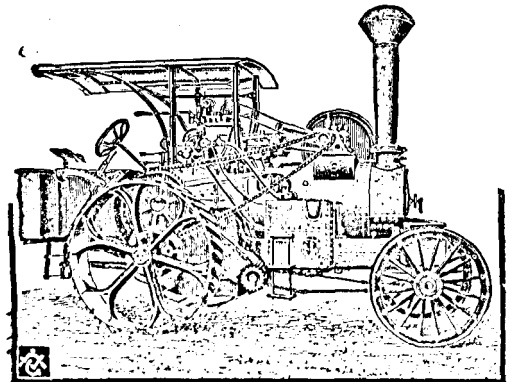
Resicai tűkőracelekék, Tárçasboronák és egyéb talajmivelő eszközök.

Érdeklődőknek árjegyzéket szívesen küld

GŐZLOKOMOBILOK

10 légkörnyomásra szerkesztve.
Fa-, szén- és szalmatüzelésre egyaránt alkalmasak. Nagy munkaképesség. Csekély vonóerő-szükséglet. Nagy tüzelőanyag- és vízmegtakarítás.

UTIMOZDONYOK

14 légkörnyomásra, compound rendszer szerint szerkesztve.
Fa-, szén- és szalmatüzeléssel Gazdaságos üzem! Gőzeséplőgépek hajtására, tehervontatásra és szántásra alkalmasak.

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérigénysége Budapest, Váci-körut 32. Fiók-telepek: Nagyvárad, Dobroceon, Temesvár

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. G. E. TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELOFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/2 ÉVRE 6 KÖR., EGY SZÁM 24 FILIÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
:: A LAP TELEFON SZÁMA : 158.

**érjük az
előfizetések
megújítását!**

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Szemle.	73
Rövid utmutatás a burgonya termesztésére. <i>Gáspár József.</i>	74
Tavaszi fagykarak a gyümölcsösben. <i>Cséser Gyula.</i>	75
evelek.	
Népházat a törekvőknek. <i>Nagy Károly.</i>	76
Vegyes közlemények.	76
Hirdetések.	

Szemle.

A *drágaság orvoszeréi*. Ezekben a panaszokkal teli időkben alig tulajdonít valaki jelentőséget a fogyasztási szövetkezetek legnagyobb magyar központja: a »Hangya« imént közzétett évi mérlegének és üzleti jelentésének, pedig hát ez a mérleg szinte tüntetőleg bizonyítja azt, hogy a drágaságnak igenis van orvoszere. Tömrüljenek, szövetkezzenek a drágaságot leginkább megszenvedő néprétegek és a szövetkezés ereje a drágaságot eltüntetni ugyan nem, de enyhíteni mindenestre fogja. Vajjon kell-e ennél több?

Tizenöt éves multja van mindössze a Hangyának, hihetetlenül kis anyagi eszközökkel láttak hozzá az alapításhoz, de az alapítók önzetlensége és szívós kitarlása, szorgalmas munkája a csekély anyagi eszközök és nagy akadályok dacára másfél évtized leforgása alatt a kis Hangyából az ország egyik legszámottevőbb, üzleti vállalkozását egyik legjelentékenyebb társadalmi és gazdasági tényezővé tudták fejleszteni. Másfél évtized leforgása után ma már 1250 szövetkezet tartozik a Hangya kötelékébe 200.000-et meghaladó taglétszámmal (valamennyi családfő) ami annyit jelent, hogy a Hangya zászlaja alatt közel egy millió ember van szervezve az önzetlen kereskedelmi tevékenységre, az uzsora a drágaság elleni rendszeres hadjáratra.

A Hangya alapításánál szereplő csekély anyagi eszközök is tekintélyesen meggyarapodtak az erkölcsi erő segítségével. Az 50.000 korona alaptőkéből 2.200.000 korona lett. A 100.000 koronás forgalomból 30 millió koronát meghaladó értékű forgalom. A lekicsinyelt falusi fogyasztási szövetkezetek fillérenként összehordott vagyona meghaladja a 20 millió korona értéket.

Ez kétségtelenül mind olyan eredmény, ami nemcsak az ország határain belül, hanem azon túl is méltán tarthat elismerésre számot.

Itt a legfőbb ideje annak, hogy a fogyasztóközönség belássa, miszerint bajokat nem tanácssal, hanem patikaszerrel kell gyógyítani. A drágaság című bajnak önmaguk által kinevezett hangos-szavu körorvosai eddigelé csak tanácsot adtak. Egyébként pedig bársonyos fotelből nézik, hogy küzdünk mi szegény halandók a drágasággal. A fogyasztási szövetkezetek már csak azért is különbek ezekenél a körorvosoknál, mert a drágaság elleni küzdelemben nemcsak olesó jelszavakat, hanem munkát is követelnek. A munkának pedig mindig meg van az eredménye. A magyar fogyasztási szövetkezeti mozgalom 15 éves multjának legutolsó évi eredménye, a Hangya évi mérlege mutatja azt leginkább, hogy milyen sikere van a szövetkezeti munkának.

Országos kukoricakiállítás Budapest. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a földművelésügyi miniszter támogatásával március 7—11. napjain rendezi Budapesten a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete székházában (V. Alkotmány-utca 29.) a díjazással egybekötött első országos kukoricakiállítást. A kiállítás csoportjai: I. Kukorica nemesítők kiállítása. II. Egyéni termelők fajtakiállítása. III. Vármegyei gazdasági egyesületek gyűjteményes kiállítása. IV. Praeparátumok, grafikonok és táblázatok. V. Kukoricaművelő gép- és eszközkiállítás. A kiállítandó anyag elrendezéséhez már hozzáfogtak s a közel egy hónapot igénylő magyarányu munkálatokat *Fabricius En-*

dre és Rész Albert OMGE titkárok irányítják. Díjazásul arany, ezüst és bronzérmek, továbbá oklevelek kerülnek kiosztásra. A kiállítás ünnepélyes megnyitása március 7-én délelőtt 10 órakor lesz a gazdatársadalmi szervezetek és a földművelésügyi kormány, valamint a kereskedelmi érdekképviseletek küldötteinek jelenlétében. A kiállítással kapcsolatban az OMGE a kukorica termelését, felhasználását felölelő előadásokat rendez a Köztelken. Március 6-án délelőtt *Gräbner Emil* a m. kir. növénynevelési intézet vezetője a kukorica nemesítéséről és a vetőmag termesztéséről, *Weiser István* dr. az állatorvosi főiskola tanára a hazai kukoricafélék kémiai összetételéről és tápláló értékéről, délután *Surányi János* az országos magyar királyi növénytermelési kísérleti állomás asszisztense a kukorica termésének fokozásáról, *Jablounovský József* a m. kir. rovarügyi állomás igazgatója a kukorica rovarkártevőiről és az ellenük való védekezésről, március 7-én délután *Szilágyi Gyula* dr. műegyetemi rendkívüli tanár a kukorica raktározásánál előforduló apadási veszteségről és *Strasser Albert* mérnök a csalamádé szilózásáról és kukorica szárításáról fog beszélni.

Az első országos kukoricakiállítás, mely nemcsak szakszempontról, de egyéb tekintetben is érdekes láttnivalót fog nyújtani, vásárral lesz egybekötve, mely kiváló alkalmul fog szolgálni a vetőmag szükséglet kielégítésére.

Országos igáslókiállítás és vásár Budapest. Szép sikert ígérő vállalkozásnak vetette meg az alapját Budapest székesfőváros közönsége, midőn mindinkább fejlődő és reményteljes jövő előtt álló magyarországi igásló-tenyésztés jövedelmezőbbé tétele szempontjából elhatározta, hogy az igáslóanyagoknak Budapesten központi piacot teremti. Ezt a célt szolgálta a mult esztendő folyamán Budapesten rendezett tavaszi és őszi igáslókiállítás és ezt a célt van hivatva betölteni az idei két kiállítás is, melyeknek egyikét az Országos Magyar Gazdasági Egyesület közreműködésével tartják meg

Szerezzük be a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél
a gazdasági és kerti vetőmagvakat,
abraktakarományokat, szőlővédelmi-, gazdasági anyagokat és mezőgazdasági gépeket.

március hónap 7—11. napjain a székesfővárosi Tattersall területén.

Közismert tény és mindenütt a világon arra törekednek, hogy a gazdát, a tenyésztőt közelebb hozzák a fogyasztóhoz. Ha ez így van, mi sem lehet fontosabb az ígásló-tenyésztő gazdaközönség szempontjából, minthogy egyrészt a főváros iparvállalatai, nemkülönben a hazai köz- és mezőgazdasági intézmények ígáslószükségletüket egy különleges kiállítással egybekötött vásáron, hazai lótenyésztőktől, közvetlenül szerezzék be, másrészt meg díjazásokkal, valamint a lóanyag kedvező értékesítésével az e fajta lovak országos tenyésztését serkentőleg előmozdítsák.

Jól tudják a szakemberek, hogy a külföldi nagyobb lótenyésztő cégek valóságos elárasztják ügynökeikkel a sopron-, vas-, zala-, somogy-, tolna-, baranya- és bács megyei ígáslóokról messze földön híres tenyészkerületeket s lenyomván az árakat száz és száz számra viszik ki a magyarországi elsőrendű lóanyagot a külföldre, hogy azután nagy részben mint hamisítatlan pinzgau, mecklenburgi és nori s több e fajta lovakat minél drágábban varrják a hozzájuk forduló, itthon már csak kevésbé jó anyagban válogatható vásárló közönség nyakába. A híres külföldi ígásló nagy része magyar származású és ezt a külföldi »patentek« kell a magyar közönségnek önámítóan drágán megfizetni. De figyelmet érdemel az ígáslókiállítás a mezőhegyesvidéki tájfajta lótenyésztők szempontjából is, kik mint Nonius tenyésztők a legjobb meglevő ígáslóanyaggal rendelkeznek.

Ezekre a nemzetgazdasági szempontból is rendkívül nagy fontossággal bíró jelenségekre való figyelemmel kell különös szeretettel felkarolnia a saját anyagi haszna előmozdítása céljából azonban leginkább az ígáslótenyésztő közönségnek a székesfővárosi Tattersall telepén március hó 7—11. napjain rendezendő ígáslókiállítás és vásár eszméjét s a kiállításon való tömeges részvételével meg kell mutatnia, hogy Magyarország bátran felveheti a versenyt az ígáslótenyésztés terén is külföldi szomszédjaival.

Rövid utmutatás a burgonya termesztésére.

Irta:
Gáspár József

II.

A vetőgumók ültetésének, elrakásának többféle módja van alkalmazásban. Az erdélyi részekben legelterjedtebb ültetési mód —

kapa után rakni el a burgonyát. Ritkábban látjuk: a *töltőgető-éke* és *barázda* használatát. Legritkábban találkozunk a *fészekvájó gépek* és a *burgonyavető* gépek alkalmazásával. Az elősorolt ültetési módok közül a kiscgazdák ezidőszereint csak a három elsőt vehetik alkalmazásba, mivel a burgonyavetőgépek beszerzéséről, amidőn még az egyszerű szerkezetű kukorica vetőgéptől is huzódoznak — jelenleg még beszélni sem lehet. Mind a három szóba jöhető ültetési módnál első feltétel, a föld megszántása és elboronálása, az elrakással járó mindenféle munkálatot tehát a megszántott-felporhanyított földben kell végezni, mi nek következtetése, hogy a talaj össze-vissza járva és eltaposva lesz, ennél fogva ajánlani egyiket sem lehet. Mindezekhez még hozzájárul az is, hogy több munkával járnak, tehát költségesebbek.

Jelenleg a kiscgazdák részére egyetlen ajánlható burgonya ültetési mód — a *vetőgumóknak éke után a barázda oldalába elrakása*. Ennél az ültetési módnál a vetőgumókat elrakó munkások a barázdában is a szántatlan földön járnak-kelnek, tehát a megszántott, felporhanyított földet nem tiporják-tapossák össze.

Az éke utáni ültetésnél minden második, vagy harmadik barázda oldalába rakjuk a gumókat; a három keskenyebb barázda körülbelül 64 cm. szélességet ad, mely a gyakorlatban a legmegfelelőbb sortávolságnak bizonyult.

Az éke utáni ültetésnek egyik feltétele, hogy a barázdák nyíl-egyenesek legyenek; a másik pedig, hogy az ekék egyenlő széles és mély barázdát vágjanak. Ha ennek a két feltételnek eleget tesszünk, a sorközök egyenlő szélesek lesznek s egyellen növény sem fog utjába állani a sorosmivelők alkalmazásának.

A gumókat nem tanácsos a barázda fenekére rakni, mert így a gumókra igen vastag földtakaró esik. Ha sekély barázda vágással az alátakarás mélységén segíteni tudunk, akkor sem lesz helyes a barázda fenekére rakni a vetőgumókat, mivel a barázdas állat (ló vagy ökör) meg a taliga sokat szétroncsolna a barázda fenekére helyezett gumók közül.

A vetőgumókat tehát, mind az már előbb röviden érintve is volt: *a barázda oldalába és pedig egy kissé benyomkodva a puha földbe, helyezzük el úgy, hogy azok a barázda fenekére le ne gurulhassanak*. A gumókat egyesével rakjuk a barázda oldalába, egyiket a másiktól 30—34 cm. távolságra.

Ha váltókével dolgozhatunk, mely

az oldalos helyeken elengedhetetlen kellék, a fogások felvétele elmarad, melyeknél akármilyen erős igyekezetet fejtünk ki a barázdáknak egyenes vonalban tartására, mégsem lehet elkerülni azt, hogy különösen a fagyökereknél egy-egy keskenyebb vagy szélesebb sortávolság ne adná elő magát. A váltóéke munkája után a sorok rendes távolsága könnyebben tartható s ennél fogva szép, egyenletes munka végezhető. A vetőgumókat lerakó munkások, a vetés alá fogott területen megfelelő távolságra elhelyezett zsákokból kézi kosarakba vagy kötényekbe töltik a burgonyát s azokból rakják el egyenként a barázda oldalába.

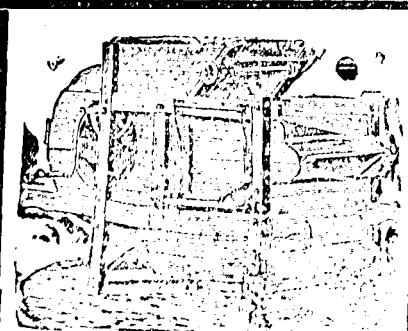
A vetőgumószükséglet kat. holdanként 8 és 12 métermázsa között váltakozik: az apróbból kevesebb, a nagyobb gumókból nagyobb a vetőmag szükséglet.

A vetőgumók elrakása után, a bevetett földet tövisboronával, ennek hiányában könnyű és rövid fogu boronával elronázzuk, hogy azon a barázda élek által alkotott »magházak« betömődjenek. Ennek a munkának — s ezt hangsúlyozzuk — nem az a célja, hogy az elrakott gumókat alátakarjuk, amennyiben az elrakással egyidejűleg az alátakarásnak is eleget tesszünk. Homokos, vagy jól megmunkált laza talajon a tövisborona után, jó szolgálatot tesz a *hengerezés*. A henger a gumókhoz nyomja a földet, beállítja a hajcsövességét s ezáltal elősegíti a gumók csirázását.

Ha a fogasolás után — akaratunk ellenére — egy-egy gumó felszínre kerülne, azokat összeszedjük s a bevetett területről elszállítjuk s talált helyen a földbe nyomni azért nem tanácsos, mivel esetleg a bokrok közé jöhetnek s utjába esnek a fogatos sormivelésnek.

A kikelt burgonyavetésnek legtöbbször első munkája: a *fogasolás*, melynek szüksége különösen akkor lép előtérbe, ha hengereztük a vetést s vagy a talaj cserepedő természetű. A burgonyavetés fogasolására könnyű és rövid fogakkal ellátott boronát használunk, ha pedig csak hosszufogu és nehéz borona felett rendelkezünk, fonjuk be vesszővel a fogak közeit, hogy a fogak csak a földet porhanyítsák és ne szaggassák ki a zsenge növényt, mert ha ezt tesszük, többet ártunk, mint használunk a fogasolással.

Ha fogasolás történt — azután mindjárt, ha pedig nem forog fenn annak szüksége — mihelyt a burgonya kikelt s a sorok jól látszanak: indítsuk be a

Ha ön meg akarja ismerni a legújabb eredeti „KALMÁR“ rostát

sziveskedjék áriegyzéket kérni amellyel több oldalú anyagi és technikai előnyöket fog biztosítani gazdasága részére.

KALMÁR ZS. és TÁRSA gépgyára Hódmezővásárhely

Vezérképviselő: A m. kir. államvasutak gépgyarának vezérügynöksége, Budapest, V., Váci-körút 32

Lókapát. A fogatos sormivelés rövid időközben ismétendő, hogy legalább háromszor kapálhassunk, porhanyithassunk és egyszer töltögethessünk, mielőtt az indák, a burgonya szárai, könyökekkel a földnek hajolva, a sorokban elterülnének. Ha a burgonya szárai a földön elterültek, minden további földmunka, legyen akár kézi, akár fogatos, beszüntetendő. A sorokban elterült burgonya szárai nehezítik a munkát, mely azután még a szár és levél megsértésénél fogva — károsdással is jár.

A háromszori kapálás és az egyszeri töltögetés első tekintetre soknak tűnik fel, amely az eddig szokásban levő egyszeri kapálás és töltögetésnek — éppen a kétszeresét teszi. Ennélfogva egész bizossággal teszem fel az ezen sorokat olvasó gazdák részéről azt az ellenvetést, hogy az eddig szokásban levő ápolási munkálatok megadása is sokszor akadályokba ütközött: ennek kétszeresét megadni, a mindegyre rosszabbodó napszámos viszonyok mellett — a lehetetlenséggel határos. Ezen joggal felvetett aggodalomra felhozható azonban viszont az az érvelés, hogy ez a kétszeres ápolási munka, a maga idejében végzés mellett, fogatos eszközzel hozatott ajánlatba és hogy különösen az első kapálásnál, nem várjuk be a gyomok elszaporodását és felverődését, melynélfogva oly könnyű és gyors lesz ez a munka, hogy semmivel okoz nagyobb költséget, mint az eddigi szokás szerint elgyomosított talajon elkészve, kézzel végzett kapálás és töltögetés.

Kézi kiigazítás a lókapá után csak az első kapálás és a töltögetésnél szükséges, a közbe eső két kapálásnál teljesen mellőzhető.

A többszöri kapálást a burgonyavetés azért kívánja meg, mivel a termelés célját képező gumók a földszíne alatt eljődnek, melyeknek életfeltétele, a könnyen felvehető tápanyag és a talaj laza, porhanyós szerkezete. Ezt pedig csak úgy adhatjuk meg, ha gyakori sormiveléssel, porhanyitással a talaj felső rétegében állandóan folyamatban tartjuk a tápanyagok előkészítését.

A kapálást tárgyálva, nem hagyhatom említés nélkül a kisgazdák között lábra kapott azon rossz szokást, mely szerint a kapálást egyedül és csupán azért tartják szükségesnek, hogy ezen az uton kiirtsák a gyomokat. Nem férhet kétség ahhoz, hogy a gyomok irtása feltétlenül szükséges, de éppen oly fontos az is, hogy a talaj felső rétege állandóan nyitva legyen a tápanyagok előkészítésére és megfelelő laza állapotban a gumók fejlődésének előmozdítására. A kapálást te-

hát úgy kell irányítanunk, hogy e kettős feladatának egyformán tehessen eleget.

Mint elengedhetetlen ápolási munkát kell kiemelnem — a *töltögetést*, melynek a burgonyánál egészen más jelentősége van, mint a tengerinél. A töltögetés — tudjuk — a tengerinél el is maradhat, a burgonyánál úgy a termés mennyiségére, mint minőségére elhatározó befolyással bíró tényező. Ismeretes ugyanis, hogy a gumók a szár földalatti részének elágazásain képződnek: ez a gumóképződés csak úgy lehet a szár erőképességének megfelelő, ha elég vastag és laza réteggel bír a talaj a szár földszintje és a gyökér között. Ezt a réteget az ültetéssel nem lehet mindig a megfelelő vastagságban biztosítani, annál az oknál fogva, mivel a gumók egy része a felszín felé terjeszkedik, azért szükséges a töltögetés, mellyel nagyobbítjuk a stolonok fejlődésének körzetét s megadjuk az alkalmat a több és nagyobb gumók képződésére.

Ha nem töltögetünk, vagy nem úgy végezzük a munkát, amint kellene, sok gumó kerül a felszínre, melyek ott megzöldülnek s mint ilyenek, sem emberi eldelnek, sem állati takarmánynak nem használhatók.

Ha elvégeztük a töltögetést, a további ápolási munkákra fogatos eszközt a burgonyavetésre ne vigyünk, mivel a burgonya földfeletti szárai úgy terülnek a termőföldön, hogy azok megsértése nélkül a vetésen járnivaló nem lehet. De sőt ezután még kézi kapával sem tanácsos dolgozni, ennélfogva, ha a gyomosodás oly mérvet öltene, hogy a gyomosítás szükségére merül fel, a gyomokat ne kapával vágjuk ki, hanem tépjük ki tövestől kézzel, avagy, ha a kitépéssel a gumókat hoznánk felszínre, sarlózzuk le és pedig közvetlen a föld felett.

(Folyt. köv.)

Tavaszi fagykarak a gyümölcsösben.

Irtá:

Csérer Gyula.

Ama számos tényező között, amelyekkel az okszerű gyümölcstermelő gazdának számolnia kell, nem utolsó helyen áll az a kérdés, hogy milyen módon védelmezhető meg tavaszkor, fészlő bimbókkal, vagy virágokkal megrakott gyümölcsfák a késői fagyok ellen.

Amint vannak rovar, növény vagy egyéb ellenségei a gyümölcsfáknak, azonképen a rendellenes időjárás is lehet igen sokszor okozója annak, hogy a mutatkozó s remélt termés részben vagy egészben elpusztuljon.

Néha jégeső, szélvihar tehet jelentékenyebb kárt, de igen sokszor a tavaszi fagyok azok,

amelyek egész évi reménységét pusztítják el a gazdának, amiért is kívánatos és szükséges, hogy eme pusztító elem ellen is — amennyire lehet — fogatosítottassék a védelmi eljárás. Arról, hogy szabadban nagyobb mennyiségű, erősebb, idősebb, nagy koronájú gyümölcsfákat *teljesen* meg lehessen védeni a fagykarak ellen, szó sincs, sem teljesen biztos eljárási mód nincs még ezidőszert arra, hogy az ily védekezés tökéletes legyen, sem pedig biztos kiindulási pont nincs, hogy az időjárás szélségei kiszámíthatók lehetnének, csak megközelíthetőleg tehet a gazda olyat, amely részben védelmül szolgálhat a fagy ellen. Az ilyen védekezési eljárásnak ezidőszert több módja van, melyek segítségével és amely védekezési eljárások folytonos tökéletesbitésével mindig jobb és jobb eredményeket lehet elérni.

A nagy koronájú, magastörzsű gyümölcsfákat a késői fagyok ellen, amennyiben a körülmények engedik, csak füstöléssel lehet megvédeni, olyan módon, hogy a gyümölcsösnek azon részén, ahonnan a légáramlás észlelhető rőzsét, szalmát, gázt stb. halmozzunk össze s a beállott hideg időben meggyújtjuk, a fejlődő és terjedő füst sokszor megmentheti a termést a fagy ellen.

Bár költségesebb, de célravezető eljárás az is, ha a fasorok között egyenlő távolságra helyezett üstökben szurkot vagy ehhez hasonló füstöt terjesztő anyagot égetünk el; ezenkívül figyelmet érdemlő kísérletek vannak folyamatba arra nézve is, hogy a fák között való vizelpárologtatás által mennyire védhetőek meg a fák a fagy ellen, alapul véve azt a körülményt, hogy folyók, tavak, szóval vizek mentén kevesebbet szenvednek a fák a késői fagyoktól.

Akkor amikor gyümölcsöst telepít a gazda, sohase kerülje el a figyelmét az a körülmény, hogy milyenek az éghajlatbeli, az időjárásbeli viszonyai, továbbá szem előtt kell tartani mindenkor azt, hogy milyen a terület iekvése s a talaj minősége; mert csak ezen az alapon elégítheti ki az egyes gyümölcsfajták ezirányú igényét s csak így válogathatja meg a termelendő fajtákat aszerint is, hogy melyik milyen időben kezd virágozni. A mélyebb, szélmentes helyen hamarabb tehet kárt a dér, mint a magas fekvésű helyen a lazább, könnyebb talajon hamarabb virágoznak a fák, mint kötött hideg talajban. Egyik régi praktikus eljárása a kertészeknek az is, hogy télen sok havat szórnak a fák alá, szinte jó magassan felhalmozzák azt, avagy igen korán tavaszkor a gyümölcsfa alját szalmával, törekkkel, polyvával szorják be, hogy a talaj gyors felmelegedése hátráltassék.

Nyomatékosan megjegyezzük azonban, hogy csak tavaszkor szabad a fent jelzett anyagokat elszórni, mert ha őszi történik az, akkor az anyag korhadásnak indul s ez a korhadás csak sietteti a talaj felmelegedését.

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható: Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kezeltők és finom angol és francia zsebkendők. Női len és chiffon ingek, bugyirók, szoknyák, háló ingek és kabátok. Fiu és leánya fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utódai

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagyraktára
KOLOZSVÁRTT, Deák Ferenc-utca 3. sz.

Telefonszám 567.

Mátrác, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyneműt szakszerűen készítve, olesó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédlő és futószőnyeg, gyapjú és esipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedül
forraktára.

Kisebb alakú fákat, különösen pedig falmelletti redély tákat csak betakarással lehet megvédeni a megfagyástól, erre a célra legjobban megfelel zsákvázon, gyékény vagy pedig szalmából kötött takaró.

Ezek volnának rövidesen azok a módok, amelyekkel némileg megvédelmezhetők a gyümölcsfák a tavaszi fagykárok ellen; hogy a közel jövőben ezeknél jobb módok is lesznek, nincs kizárva, mert sok irányban történnek kísérletek már is számottevő eredménnyel.

LEVELEK.

Népházat a törekvőknek.

Minden munkásságnak meg van a maga értéke, ereje és sokszor még a jutalma is.

Az utóbbi időben az összes mozgalmak közül legjelentékenyebben emelkednek ki a vidéki gazdakörök. Be kell vallanunk, hogy a létjogosultságát, munkásságának nagy horderejét még nem tudja eléggé méltányolni a gazdaközönség.

Háromszékvármegyében minden jelentékenyebb községben van már gazdakör. Működéseik sikere a vezetés életrevalóságától, a tisztviselők fáradságot nem ismerő önzetlen munkásságától és a község lakóinak egymásiránti szeretetétől, bizalmától függ.

El kell ismernünk és örülnünk kell azon, hogy a sok gazdakör között akadt egy vezér, mely előtt elismeréssel kell meghajolnunk.

E számban nem nagy, de erőben és eredményben kimagasló gazdakör, a felsőcsernátoni „Bod Péter” nevet viselő igazi törzsgyökeres kisgazdák által álló gazdakör.

Pár évvel ezelőtt egyik közgyűlése alkalmával egy termény- és háziiparkiallítást rendezett, melyet számos gazdakör kiküldöttséivel tanulmányoztatott, a székelyföldi erdélyrészi miniszteri kirendeltség közszeretben és tiszteletben álló, fáradhatatlan vezetője mélt. Koós Mikály miniszteri tanácsos ur is több helyi megbízott társaságában megvizsgálta és magas megelégedését fejezte ki.

A kiállítás szép rendszerben tüntette fel a községben termelt őszi és tavaszi gabonákat, takarmánynövényeket, kerti és más veteményeket, gyümölcsöket, azok feldolgozását, a létező nőiipart, a fonást, szövést, a háziipar minden fajtát a seprükötésig le. Két nagy teremnek még a mennyezete is meg volt rakva izléses csoportosításban. Azóta folytonos figyelemmel kísérem e gazdakör életét s lelkelem sokszor felsóhajt, hogy miért nem ilyen a többi is. A kezdet itt is nehéz volt. Itt is voltak érdekeberek, kik csak addig és akkor szerették a kört, ha valamit kaptak, vagy a közvagyont díj nélkül a maguk céljaira fordíthatták. Ezekről megszabadulni vagy örökre ártalmatlanná tenni volt az első nehéz feladat. „Igaz ügynek győzni kell” ezt tartja a jólelkű ember. Ez így volt Felsőcsernátonban is. Ma az ellenségek barátok, a kapzsjáró fehér hollók lettek, mert átlátták, hogy az egyetértésben rejlik az erő.

Ma már duzzadó erővel dolgoznak egymás érdekeiért és nem szalmatűz a lelkesültségük, hanem igaz hazafiság.

Időbeli sorrendben létesítették a gazdakör kebelében mindazon szakcsoportokat, melyek a gazdák érdekeinek szolgálatában álltak s felkeltették mindenkiben a haladás vágyát, a szaktudással párosult munkásságot.

Az 1913. évi közgyűlése már szakjelentésekkel mutatta be, hogy a kör nem csak él, hanem hivatása magaslatán áll.

A központi tevékenységről Beke Rafael érettségizett pályavégzett, most otthon gazdálkodó egyén, mint titkár és pénztáros számolt be csinos jelentésben. Utánna Czerek Boldizsár a Fogyasztási Szövetkezet, György Albert ig. tanító az Állatbiztosítási Szövetkezet, Hentes László a Legeltetési társaság, Bölöni Antal a Méhészkör, Szabó János az ifjusági egyesület, Bajkó János az ének és zenekar, Veres Dénes a Biblia körrel, Bölöni Mór az Alkoholellenes Ligáról, Sólyom Géza az Emke népkönyvtárról, Virág János a Gazdasági cseléd segély, munkások és rokkantok nyugdíj fiók pénztáráról, Rákosi Gyárfás a Gazdák Biztosító Szövetkezetének helyi működéséről, Megyaszai Mihály elnök a jövő feladatairól tettek kimerítő szép jelentést. Ime a tett szebben beszél minden szónál. Ilyen működés mellett Felsőcsernáton nem érdemli meg az elsőséget? De igen! Nyíltan és őszintén beismerem, hogy Felsőcsernáton a haladás azon fokán áll, hogy kevés támogatás után örök életet biztosít magának és példát ad e megye más községeinek.

A lelkesültség teljes erejével emelték határozattá azon óhajukat, hogy Felsőcsernáton egy megfelelő Népházat emel, amely édes otthona legyen a gazdák számára, s ne a korcsmában, hanem itt érezhessék otthon magukat. Hogy e célját megvalósíthatja, hiszem és reményelem, mert biztos támogatást remélhet nemcsak e vármegye pénztárára, hanem a magas kormánytól is.

Csak előre kedves testvérek, mutassuk meg a minket leocsárló Füredi Lajos lentermesztő tanárnak: „Nem fajult el még a székelyvér, minden kis cseppe drága gyöngyöt ér.”

Nagy Károly

K. vásárhelyi és vidéki gazdasági egyesületi ügyvezető alelnök.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Kinevezés.** A m. kir. földművelésügyi miniszter Kovács Imrét, az országos m. kir. gyapjuminósító intézet igazgatójává nevezte ki. Kovács Imre az intézet vezetésével már eddig is meg volt bízva, végleges kinevezését örömmel vettük tudomásul.

— **Szerkesztőváltás.** Rövid idővel ezelőtt köszöntött be a „Gazdasági Lapok”-hoz *Andrássovich Géza* és mint a lap legutóbbi számából olvassuk, bucsuzik az olvasó közönségtől. Ki fogja felváltani őt, ma még nem tudjuk.

— **A szőlősgazdák és a vámpolitika.** A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete Zselénsky Róbert gróf elnöklésével igazgatóválasztmányi ülést tartott, melynek főtárgya a szőlészeti vámosok ügyében való állásfoglalás volt. *Drucker Jenő* dr. kir. tanácsos igazgató utalt arra, hogy a három év múlva lejáró nemzetközi kereskedelmi szerződések ügyében az előkészületek már világszerte megindultak, itt az ideje tehát, hogy a szőlősgazdák is kifejezésre juttassák kívánalmait. Részletesen ismerteti a szőlő, bor és a melléktermékek vámjait s kiterjeszkedően a szőlősgazdák érdeklő összes vámpolitikai kérdésekre, javaslatára többek hozzászólása után kimondotta a választmány, hogy

Ausztriával vámszerződés kötését, me-

zőgazdasági termékeink együttes védelme szempontjából a jövőben is szükségesnek tartja és ezzel kapcsolatban követeli, hogy a monarchia mindkét részében teljesen azonos bortörvény hozassék, hogy azok a hátrányok, melyeket borgazdaságunk a kétféle bortörvény következtében elszenved, megszűnjenek, egyúttal pedig a törvényeknek minden viszonyok között szigorú végrehajtását igéri és követeli. Hogy ugy Magyarországon mint Ausztriában a valódi konyak főzése közösen megállapítandó elvek szerint ne csak vámvédelemben, de esetleg támogatásban is részesüljön.

Az 1906-ban életbeléptetett vámpolitika, mely hazai bortermésünket a külföldi versenytől megóvta s így lehetővé tette, hogy a termékek árai a monarchia határain belül érvényesülő keresleti és kínálati viszonyok szerint alakuljanak, a jövőben is okvetlenül fentartandó és követeli, hogy az általános vámtarifának összes, a szőlőművelésre vonatkozó tételét az új nemzetközi kereskedelmi szerződésekben is alkalmaztassanak. Viszont tiltakozik az ellen, hogy a jövőben szőlőtőkék bárhonnán vámentesen behozhatók legyenek, mert ez a borhamisi és veszedelmét mozditja elő és a hazai törkölyből készült pálinkának erős versenyt támaszt, egyúttal a szeszcsempészetre is módot nyújt. Miért is a törkölyre az általános vámtarifa 15 koronás vámját kívánja alkalmaztatni az egyesület és tiltakozik az ellen, hogy mindaddig, míg Ausztriában a mesterséges édesbor készítését a törvény megengedi, a külföldi mazsolának vagy aprószőlőnek bármiféle vámkedvezményt nyújtassék.

Az új kereskedelmi szerződésekre kimondja a választmány, hogy a Németországgal kötendő szerződésben a német borvámnak felemelését borkivitelének szempontjából veszedelmesnek tartja; miután Németország ugyszólván egyetlen vámkülföldi piacunk. Amennyiben Németországban a birodalmi gyűlés által elfogadott azon határozat, hogy a jövőben a külföldi bor is megadóztató legyen, törvényre emelkednék, az új kereskedelmi szerződésben biztosítékot követel az egyesület az iránt, hogy boraink a német bel-földi borokkal szemben semmiféle hátrányba ne részesüljenek. Kimondja a választmány, hogy Németországban a tokaji bor különleges védelme, melyet a jelenleg érvényben levő szerződés megállapított, a jövőben is fentartassék és ezzel kapcsolatban a magyar mesterséges édesborok (ugynevezett gyógyborok) árusítása és forgalomba hozatala végre fentartás nélkül megtiltassék. Oroszországi borkivitelünk fellendítése szempontjából elkerülhetetlenül szükségesnek tartja az egyesület, hogy a jelenleg érvényben levő, jóformán prohibítív vám lényegesen csökkentessék.

— **Országos erdélyi jellegű magyar fajta bikakiállítás és vásár Székelykereszturon.** Az *udvarhelymegyei Gazdasági Egyesület* a Nmélt. m. kir. Földművelésügyi Minisztérium, az O. M. G. E. és E. G. E. támogatásával f. évi február 28-án és márczius 1-én Székelykereszturt (vasutállomás) *országos jellegű magyar erdélyi fajta bikakiállítás és vásárt*, ezzel kapcsolatban a vármegye kistérségi részére magyar erd. fajta szopós borjas tehén és üszödijazást rendez, melyre

Hofherr—Schrantz és Clayton—Shuttleworth Részvénytársaság gépgyár

3023

Erdélyrészi képviselő, állandó nagy raktára

Babos és Társai vasnagykereskedésében Kolozsvárt, Deák Ferenc-utca 21.

ügy a tenyésztő, mint a vásárló gazdaközön-
séget, a m. kir. gazdasági felügyelőségeket
tisztelttel meghívja. A kiállításon, hova az
egész erdélyi, sőt a tiszavidéki legelsőrendű
tenyésztetek is fel szokták hozni eladó bikái-
kat, a községek, birtokosságok, magánosok,
m. kir. Gazdasági felügyelőségek a nagyvá-
laszték mellett a legjobb apaállatokat szerez-
hetik be. Kiállíthatók az egész országból 2
évet betöltött magyar erd. fajta tenyésztők
vagy községek tulajdonát képező bikák, a
vármegye kistenyésztői részéről szopós borjas
magyar erd. fajta tehenek, három és két éves
üszők, melyekről a kiállító felhívás esetén
községi előjárásági bizonyítvánnyal igazolni
köteles, hogy vagy saját tenyésztetéből szá-
maznak, vagy legalább egy év óta tulajdoná-
ban vannak. A jutalomdíjak később lesznek
közhirre téve. A kiállítás díjmentes, de a ki-
állítás és vásár két napján eladott állatok el-
adási árának 2%-a az egyesület pénztárába
befizetendő, melynek elmulasztása kényszer
behajtást és a kiállítás területéről mindenkorra
való kitiltást vonhat maga után. A szopós
borjas tehenek, üszők pénzdíjat csak egyszer
nyerhetnek, minek ellenőrizhetése végett a
díjazott állatok felbélyegezettek. A három
éves üsző díjaknak a kiállításkor csak fele
fizettetik ki, a másik fele egy év múlva, ha
ha az üszőt ugyanazon tulajdonos előállítja.
A bejelentések a székelykeresztúri járás fő-
szolgabírájához intézendők, ugyanott kaphat-
nak az érdeklődők felvilágosítást az elszállá-
solás és az állatok takarmányozása ügyében
is. A kiállítás d. e. 9 órakor, a bírálat d. e.
10 órakor kezdődik. A rendező és bíráló bi-
zottság tagjai a következők: I. Rendező-bi-
zottság: Dr. Pálffy Jenő elnökle mellett:
Ugron Zoltán, Jakabházy Gábor, Szentkirályi
Ferencz. Jeddi Tamás, Gagy László, Groisz
Ottó. II. Bikabíráló bizottsági tagok: Gyárfás
Endre, elnökle mellett: Báró Daniel Lajos,
Szent-Királyi Ferencz, Zonda József, Jeddi
Tamás, Székelyhidví Viktor, Tokaji László
III. községi bikabírálok: Máthé Pál elnökle
mellett: Dr. Pálffy Jenő, Groisz Ottó, Gagy
Lajos, Dénes Samu, Soó István. IV. Szopós
borjas teheneknél. Szabó Gábor elnökle mel-
lett: Gotthárd János, Kassai Ákos, Sándor
Gergely, Ferencz József, Balázi István, Pe-
rényi Jenő. V. A 3 és 2 éves üszőknel:
Szabó István elnökle mellett: Balázy Sán-
dor, Gyarmathi Lajos, Ravasz Miklós, Gagy
László. A bizottságok felhatalmazták magu-
kat a helyszínen új tagokkal kiegészíteni,
valamint arra is, hogy ha valamely csoport-
ban megfelelő állatok kiállítva nem volnának,
a díjakat más csoportban adják ki. Székely-
udvarhely 1914. évi február hó 3-án. Sebesi
János s. k. g. e. alelnök. Hlatky Miklós s. k.
g. e. titkár.

— **Tavaszi luxuslokiállítás és vásár Bu-
dapestben.** A székesfővárosi Tattersall és ló-
vásártelepen rendezendő 1914. évi LVI.
és LVII. díjazással egybekötött luxuslo-
kiállítás és vásárbejelentő iverit most küld-
te szét a Tattersall igazgatósága. Az LVI.
számu tavaszi kiállítás és vásárt március
21—25. napjain, az LVII. számu kiállít-
ást pedig április 25—29. napjain tart-
ják meg. A kiállításon és vásáron részt-
venni szándékozók bejelentése szabály-
szerű bejelentési lapokon a LVI. kiállítást
illetőleg március 10-ig, az LVII. kiállítást
illetőleg pedig április 14-ig a székesfővá-
rosi Tattersall és lóvásártelep igazgató-
ságához (Budapest, Kerepesi-ut 7.) küld-
endő be.

— **A kolozsvári Gazdasági Egylet köz-
gyűlése.** Vasárnap délelőtt tartotta meg 11
órákor a Kolozsvári Gazdasági Egylet 1913.
évi közgyűlését id. dr. Török István elnökle
alatt a városháza közgyűlési termében az egye-
sület tagjainak élénk érdeklőd. se mellett. Ese-
mény számba megy a kolozsvári gazdák köz-
gyűlése, mert minden évi közgyűlés egy lé-
pessel való haladásról ad számot a belterjes

gazdálkodás felé. Dr. Török István elnöki
megnyitójában vázolta az 1913. év gazdasági
viszonyait, a helybeli gazdák szempontjából
összinté szavakkal mutatott rá a gazdálk. dás
rendszerének egyes hibáira és buzdító szavak-
kal jelölte meg a követendő helyes irányt. Az
elnöki megnyitó után Kilin György titkár szá-
molt be az egylet 1913. évi működéséről,
amiről lapunk hasábjain is több ízben meg-
emlékeztünk. Így rendezett az egylet háziipari,
kosárfonó tanfolyamokat, tejelő versenyt, részt-
vettek tagjai az E. G. E. őszi kiállításain,
földet bérelt az egylet tagjainak, a bérelt föl-
deket a kulturmérnökség útján bolgár rend-
szer szerint öntözhetővé tette. Kedvezményes
árak mellett engedte át tagjainak az egyesület
mezőgazdasági és takarmányfeldolgozó gépeit,
ugyancsak kedvezményes áron adott tagjai-
nak saját telepéről kosárfonáshoz fűvezesőt,
szőlőoltványt, kedvezményes áron kincstári
korpát eszközölt ki tagjai részére stb. A tit-
kári beszámolót örvendetes tudomásul vette
a közgyűlés, majd a zárszámadások és költ-
ségelőirányzat letárgyalása után a választá-
sokra került a sor. Több éven át örvendett
köztiszteletnek Kömöcsi Pál mint alelnök, ki
előrehaladott korára való tekintettel lemond-
ott alelnöki tisztéről, mit a közgyűlés saj-
nálattal vett tudomásul és helyébe egyhangu-
lag Szilágyi Andrást választotta meg. A Gom-
bos Ferencz elhunytával megüresedett vá-
laltsmányi tagsági helyre Török Bálintot, az
E. G. E. s.-titkárát választották meg. Gombos
Ferencz emlékét, jegyzőkönyvileg megörö-
kíteni határozta. Beválasztatták még a választ-
mányba ifj. Hadházi Sámuel, Gyulai György
és Bányai Ferencz. Kilin György titkárnak 6 évi
mandátuma lejárván, újból egyhangulag titkárrá
választották és eddigi működéséért köszönetet
és elismerést szavaztak neki. Az egylet tag-
jai e hó 15-én és 22-én délután 3 órákor
megtekintik az E. K. E. muzeumot (15-én a
hidelvei és kétvízközi tagok, 22-én a magyar-
és honvéd utcai tagok).

— **Tenyész-sertés kiállítás és vásár
Nagyváradon.** A Biharvármegyei Gazdasági
Egyesület 1914. évi március hó 22-én
Nagyváradon tenyészsertés kiállítást és
vásárt rendez. A kiállítás a lóvásártéren
lesz megtartva, melyre kizárólag hazai
kondor-sertés hajtható fel. Ezen kiállítás
és vásárra vonatkozó bármiféle utbaigazi-
tással az egyesület titkári hivatala szolgál.

— **Az O. M. G. E. tejgazdasági bi-
zottsága.** Szily Tamás elnöklésével látoga-
gatott ülést tartott. Konkoly Thege Sándor
dr. titkár előadó bemutatta a berni nemzet-
közi tejgazdasági kongresszusra szóló meg-
hívót és bejelentette, hogy az egyesületi ta-
nács az OMGE képviselőtében a kongresszusra
Rubinek Gyula igazgatót küldötte ki. Jeszensz-
ky Pál kir. tanácsos javaslatára Konkoly
Thege Sándor dr.-t is delegálta a kongressz-
szusra. Jelentést tett ezután az előadó a teje-
lést ellenőrző egyesületek Sopronban tartott
első országos értekezletéről és ezzel kapcsol-
latban határozati javaslatot nyújtott be, amely
örömmel állapítja meg a tejjellenőrzés ügyének
szép fejlődését, helyesli az értekezletnek a
törzskönyvelés bevezetésére és külön központ
létesítésére vonatkozó határozatait, kívánatos-
nak tartja azonban, hogy a központban meg-
felelő hely és szerep biztosítottassék az OMGE-
nek is. Ezután a Sopronmegyei Gazdasági
Egyesület átiratával foglalkozott a bizottság,
amely szerint kívánatos volna, hogy az ál-
lami birtokokon lévő tehenészetek is csatlá-
kozzanak a tejjelést ellenőrző egyesületekhez.
Weiser István dr. kir. fővegyész tartott ezután
nagy figyelemmel hallgatott előadást a bécsi
tejjellenőrzésről. A gyűlés következő előadója
Zaitsehek Arthur dr. királyi vegyész volt, ki
a természetes tej fokozottabb védelméről tar-
tott előadást, kapcsolatban a mütej, növénytej,
mesterségesej stb. féle tejek forgalombaho-
zatalával. Előadó szerint a mesterséges keve-
rékeket, melyeket mütej, növénytej, mester-

ségesej stb. elnevezések alatt óhajtanak
forgalomba hozni, két csoportra oszthatjuk,
egyik részénél növényi fehérjék szolgáltatják
a fehérjéartalmat. másik részénél tejből elő-
állított kazein. Ezen mesterséges készítmé-
nyek legtöbbször, különösen a növényi fehér-
jéket tartalmazók, a természetes tejjel semmi-
féle összefüggésben nem állanak. Ennek kö-
vetkeztében az 1895. évi XLVI. t. c. végre-
hajtására kiadott 38286—1896. sz. miniszteri
rendelet 4.§ a alapján nem hozhatók oly el-
nevezés alatt forgalomba, mely a tej szót
tartalmazza, mert azokat ilyen elnevezés ter-
mészetük és származásuk szerint nem illeti meg.
Bár a tej alkotórészekből készült készítmények
sem árusíthatók az idézett rendelet értelmében
mütej, vagy hasonló elnevezés alatt, mindazon-
által több oknál fogva minden félreértés kizárá-
sára és a közönség megtévesztésének megaka-
dályozására kívánatos volna, hogy az idézett
végrehajtási rendelet 8. §-ának 1. a) pontjában
a tej fogalmának meghatározása kiegészít-
tessék és a „tej“ szót magában foglaló
elnevezések használata szabályoztassék.

**A Dr. Borovszky-féle szagosított
BOROLIN**
a világ legjobb és leghatásosabb házi-
szere. A Borolin a fájdalmakat
azonnal megszünteti.

Megrendelhető a **Borolingyárban**
Budapest, II., Margitrapart 45 sz.
Próbaüveg 50 fillér.

— **Országos kukoricakiállítás Budapes-
ten.** Az Országos Magyar Gazdasági Egye-
sület által rendezendő, március 7-én megnyiló
I. országos kukoricakiállítás előkészítő mun-
kálataihoz a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete
alkotmány-utcai székházában már hozzáfogtak.
A munkálatokat Fabricius Endre előadó és
Rész Albert s.-titkár irányítják s mivel a be-
jelentéseket lezárták, több anyagot a kiállít-
ásra nem fogadnak el. A kiállítással kapcsol-
atos szakelőadásokat március 6—7. napjain
a Köztelek nagytermében tartják meg s elő-
adónak Grábner Emilt, Jablonovský Józsefet,
Surányi Jánost, Weiser Istvánt és Szilágyi
Gyulát nyerte meg az egyesület. Érdekes
részre lesz a bemutatónak a különleges ku-
koricamivelési gépek kiállítása, a vármegyei
gazdasági egyesületek csoportozata és a kis-
gazdák által beküldött anyaggyűjtemény. A
kiállítás mellett kukoricavetőmag vásár is
lesz, mely iránt országsszerte nagy az érdeklő-
dés. A Magyar Mezőgazdák Szövetkezetében
most megkezdett rendezési előmunkálatok
majdnem egy hónapot vesznek igénybe. A
kiállítási iroda a Közteleken van s minden-
nemű fölvilágosításért ide (IX., Köztelek-u. 8.)
kell fordulni.

— **Kolozsvári Takarékpénztár és Hitel-
bank R.-T. közgyűlése.** A Kolozsvári Ta-
karékpénztár és Hitelbank Részvénytársaság
vasárnap délelőtt tartotta rendes évi közgyűlé-
sét báró Jósika Sámuel valóságos belső titkos
tanácsos, főrendiházi elnök elnökle alatt.
Az elnök a közgyűlés megnyitása után üd-
vözölte a szépszámban megjelent részvénye-
seket és konstátálta, hogy, 45 részvényes 6295
részvényt tett le, minek következtében a köz-
gyűlés határozottképes. Az igazgatóság jelen-
tését Boesánczi László vezérigazgató terjesz-
tette elő, vázolván az 1913. évet jellemző
súlyos gazdasági helyzetet és megelégedéssel
számolt be arról, hogy az intézet ügyfeleinek
fokozottabb hitelszükségletét a válságos körü-
lmények között is teljesen kielégítette. Élénk
forgalmat bonyolított le az intézet az áruelő-
leg üzlettel kapcsolatban az export üzletben,
ami által valamint áruraktári intézménye ál-

tal mely a múlt évben igen nagy tévékenységet fejtett ki, hazarészünk gazdaközönységének sietett segítségére. A múlt év tiszta nyeresége az 1912. évi nyereségéhez képest 288,089.80 koronát (251.022.16) tett ki, mely összegből az alapszabályszerű levonások után 219,286.53 kor. (191,362.09) állott a közgyűlés rendelkezésére. A közgyűlés elfogadta az igazgatóság azon javaslatát, hogy a 10.000 darab 200 korona névértékű részvény esedékes szelvény 17 koronával (16) bavaltsassék, jótékony célra 8000 korona (8000), nyugdíjalapra 15.000 korona (10,000). tisztviselők javadalmazására 11,000 korona (10,000) és a tartalékalapnak 1,010,000 koronára való kiegészítésére az alapszabályszerű 14,334.01 korona javadalmazáson kívül 10,665.99 korona, tehát összesen 25,000 korona adományoztassék s a fennmaradó 4620.54 korona a jövő évi számlára vitessék át. A közgyűlés által elfogadott dotáció után a rendes tartalékalap 1,010,000; nyugdíjalap 322,535.93, közgazdasági alap 15,000 koronára emelkedett miáltal az intézet összes tartalékjai 1,347.535.93 koronát tesznek ki.

A jelentések tudomásul vétele után a közgyűlés az igazgatóságnak és felügyelőbizottságnak a felmentvényt megadta, majd Tamásy István részvényes indítványára közszózatot szavazott az intézet vezetőségének buzgó és eredményes működéséért. A választások befejeztével elnök a közgyűlést lelkes éljenzések közt bezárta. A közgyűlést követő igazgatósági ülésen br. Jósika Sámuel elnök, Lészai Ferenc elnök, a lemondott Sigray Pál helyébe új elnök, Hajós József választották meg. Majd a végrehajtó-bizottság alakult meg, melynek hivatalból tagjai Dorgó Albert, Gyárfás Benedek, gróf Lázár István és Lészai Ferenc igazgatósági tagok lettek.

— A kolozsvári „Közhasznú Takarékpénztár.” Egy pénztár, amely elnevezésének valóban megfelel. Az összes magyar erdélyi bankok között az egyedüli, amely megalakulása óta jövedelmének jelentékeny részét mindig a magyar kulturális célokra adja. Hét esztendő alatt ugyanis, nem kevesebb, mint 60.000 K. áldozott e célokra. Az idén 7758 koronát osztott ki. E számok minden dicséretnél szebben beszélnek és például szolgálhatnak többi intézeteinknek, amelyek nyereségeik elosztásánál figyelmen kívül hagyták eddig a magyar kulturális célokra is áldozni. Reméljük, hogy a Közhasznú Takarékpénztár példája többé nem lesz egyedül álló.

— Országos tenyészállatvásár Budapesten. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület az évről-évre rendezni szokott tenyészállatvásárt és gépkiállítást április 4—6. napjain tartja meg a budapesti Tattersall telepen. A tenyészállatvásár tervezetét és bejelentési ívét most küldte szét az egyesület.

— A hussertenyésztés felkarolása. Az utóbbi két évben jelentékenyen estek a sertés árak s ezzel kapcsolatban nagyon lelohadt a tenyésztési kedv is. A gazdaközönység széles rétegeit foglalkoztatja ezért, hogy a mai alacsony árak mellett miképp lehetne a sertésenyésztés jövedelmezőségét fokozni, ami egyszersmind a létszám gyarapodását is maga után vonná. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület állattenyésztési és állategészségügyi osztálya folyó hó 16-án délután 4 órakor tartandó vittaülésének lesz feladata a hussertenyésztés fokozottabb felkarolásának indokait és előfeltételeit megjelölni. A vitát Rácz Mihály dr. gazdasági akadémiai tanár és Konkoly-Thege Sándor dr. titkár vezetik be s a vitában való részvételüket már eddig is számosan bejelentették.

— Az Erdélyi Jellemű Magyarfajta Szarvasmarhát Tenyésztők Egyesülete törzskönyvelési bíráló-bizottsága e héten felvette bika törzskönyvébe Kolozsvár város 5 drb.

magyarfajta tenyész bikáját. A szemlén jelen voltak br. Kemény József, Török Bálint és Lőnhárd Ignác városi főintéző. Ugyanez alkalmából megtekintette a bizottság Nagy János helybeli kisgazda két darab bejelentett bikáját, amelyeket azonban egyelőre a bizottság még nem vette fel.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ
TOKAJI LÁSZLÓ

A LAP AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA

— A MAGYAR —
JELZÁLOG HITELBANK

— KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE —

(Jókai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

H A Z A K R A

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET NYUJT.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszávozandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET
bizalmi férfiai adnak véleményt.

A KÉPVISELŐSÉG ELFOGAD
TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

2001

NYUGDÍJ-ELŐREJÁRÁS
Rögtön megszűntetés, Kört és romot közölni. Felvilágosítás ingyen. Eg. Pfalzer Nürnberg s. 376 (Gy.)

Tavaszi
vetőmagvakat

méltányos árban veszek,
nagyobb mennyiséget is.

Kukorica, árpa, zab, lóhere,
lucerna, baltacim és bükköny
vetőmagvakból mintázott
áránlatot kérek: 3090

„Erdélyi Gazda” kiadóhivatalának
(K. G. részére) Kolozsvár címen

A LEGNAGYOBB ÁLLAMI ÉS ELSŐ DIJAKKAL KITŰNTETVE

Bogyay Gyula tájkertészete

tájkertész és kertépítő
BUDAPEST

Telefon 25—33. Kerttechnikai iroda: Telefon 25—33

273 **VII. Gizella-ut 15.**

(Lakás: Stefáni-ut 1. szám.)

Két éves vin-
cellériskolátés

pincemesteri tanfolyamot végzett,

20 éves róm kat. vall. egyén,
képzettségének megfelelő állást keres. — Címe: Tigyí
András, Haleszi-szőlő, u. p.
Szelevény. 3087

Társ,

38 éves keresztény szakavatott gazda feltétlen uri ember, özvegy, ki eddig is nagyobb gazdaságokat vezetett, független urat, vagy hölgyet keres társul, kivel társasviszonyba mezőgazdaságot bérelhetne. Leveletet címmel ellátva kérem „Társasviszony” jelígre „Mező-Ta’pa”, posterestante.

3086 II.

Hatása biztos!
Páratlan
a maga nemében!

Ajánlattal és prospectussal szívesen szolgálnak egyedüli gyárosai:

Lutz Ede és Társa

festékgyárak

2767 IV. BUDAPEST, VII., Örnagy-utca 4.

Eladó földbirtokot

keres több vevő, kisebb és nagyobb területűeket.

Részletes ajánlatokat szíveségből a vevőkhöz juttat:

az „Erdélyi Gazda” kiadóhivatala Kolozsvárt, Attila-utca 10. szám. 3089

Zsákot, Zsineget, ponyvát, szőlőkötöző fonalat vásároljon a 32 év óta legmegbízhatóbbnak elismert **FISCHER-féle zsák- és ponyvagyárban Budapest, V., Nádor-utca 31-33. szám.**
Kévekötelek, PONYVAKÖLCSÖNZŐ-intézet. Kérjen ajánlatot!

Gazdák Biztosító Szövetkezete
Alakult 1900-ban. Alakult 1900-ban.
Vezérképviselő: Kolozsvár, Deák Ferencz-u. 35.

Biztosításokat elfogad tűz és jékkár ellen, ugyszintén az ember életére a legkülönbözőbb módokat szerint, előnyös feltételek mellett.
Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek.
A lefolyt 12 év alatt a tagok hétszer részesültek az üzletfeleslegből, közgyűlési határozat értelmében díjvisszatérítésben.
Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül az igazgatósághoz, vagy az ország minden egyes helyén működő képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Alapítványok kormány hozzájárulásával	2,527,980.— K
Tartalékok	3,357,603.—
Biztosított tagjainak fennállása óta fizetett tűzkárokból	10,741,000.—
jékkárokból	5,042,000.—
Biztosított érték tűzben 1912. évben	860,000,000.—
jégen 1912. évben	63,000,000.—
Életizlet állománya	15,240,000.—
A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye a	

«GONDVISELÉS» Országos Központi Segélyező Társulat
utján 100 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások, valamint havi befizetések ellenében 1000 koronáig terjedő, leánykiképzési (önálló itási) segélybiztosítások eszközöltek. Legelőnyösebb népbiztosítás. E társulat kebelében minden körsgben önálló helyi csoportok szervezhetők jókormányú működéssel. Tájékoztatót készíttél bármelyik is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX. Erkel-utca 20. sz. 20.8

Eladó 20 darab

(60 darabból kiválasztva a vevő által)

tiszta magyar erdélyi fajta számfelletti hasas tehén,

— Gróf Wass Béla-féle mező-záhi tenyészetből származó anyag, amely tenyésztésre kiválóan alkalmas

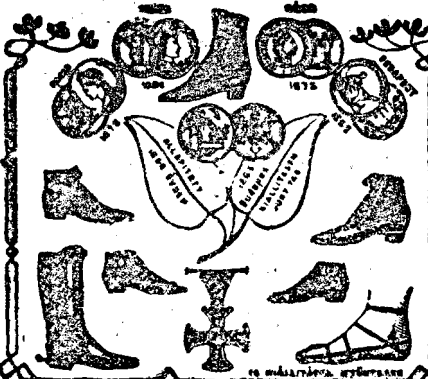
Cim: M.-Köblösi gazdaság Szolnok-Doboka megye. Posta: M.-Derzse — Sürgőncim: Páncél-cseh. Vasut: Válaszút-Bonchida.

3047

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁR, SZENTEGYHÁZ-UTCZA 3. SZ.

Fölvhija a n. é. közönség figyelmét előnyösen ismert, elsőrangu műhelyében legjobb anyagból és legújabb divatszerint készült közkedveltségű **férfi és női cipőraktárára**

2019
Megrendelés után készít amerikai és francia, vagy bármily tetszés szerinti faconu cipőket, a legkényesebb igényeknek is megfelelő kivitelben. — Vidéki megrendelések pontosan és gyors kivitelben mérték után, de legbiztosabban egy használt, a lábra találó cipő beküldésével eszközölte. — Kiváló tisztelettel: Matutsek József.

Állást keres

38 éves józan életű, ép erős, egészséges, katonaviselt intelligens, erélyes és szorgalmas gyakorlati

erdész és gazdász

ki nagyobb erdő- és mezőgazdaságot előkelő uradalomnál ugyanebben a minőségben néhány év óta ma is önállóan kezel. Igényei szerények, özvegy, egy gyermeke van.

Szives megkereséseket **"Önálló"** jellegre Mezőtarpa, poste restante kérem 3086 I.

Gépész-kovács

ajánlkozik uradalomba, az összes gazdasági gépek kezelését, ugyszintén javítását érti és lóvasalásban teljesen jártas, 1914. évi április hó elseji belépésre.

Szives megkeresést kér

Putz István gépész-kovács
Kistarcsa, Pestmegye. 3088

Préselt szalma és lóbab vetőmag

Kapható báró Bánffy Kazimir kissármási gazdaságában. — Posta helyben. 3040

AZ IDÉN VOLT JÉG!! 2800

Ha szab. Isselhard-tejhütőben

használja azt fel, nagy megtakarításokat ér el!
Kérjen díjtalan felvilágosítást és ingyen árjegyzéket hazánk legelső tejpgazdasági gépgyárától:

az Alfa-Separator r.-t.-tól, BUDAPEST, 56E.

**A KOLOZSVARI
TAKARÉKPÉNZTÁR és HITELBANK Részvénytársaság**

Kolozsvár, Mátyás király-tér 23. szám.

Erdély legnagyobb saját tőkével rendelkező magyar pénzüszete.

Alaptőkéje 2.000.000 korona teljesen befizetve.

Egyéb alapjal 1.302692 korona 10 fillér.

Igazgatóság és központi irodák: Mátyás király-tér 23. sz. alatt az emeleten.
Váltóüzlete: Ugyanott.
Áruraktárai: A pályaudvar mellett Baross-tér 3. szám.
Zálogházai: Király-utca 3. szám alatt.

2004

Betétek elhelyezése takarékpénztári könyvecskére vagy folyószámlára előnyös kamatozás mellett eszközölhetők. A betéteket az intézet felmondás nélkül fizeti vissza. Leszámitol váltókat, bel- és külföldi utalványokat, járadékokat, kisorsolt értékpapírokat és egyéb értékeket.

Folyósít törlesztéses kölcsönöket 10-50 évig terjedő időre, már meglévő kölcsönöket előnyösen konvertál. Vesz és elad értékpapírokat és idegen pénzeket vagy azok vételét és eladását közvetíti. Sorsjegyek részletiv ellenében is beszerezhetők.

Előleget nyújt értékpapírokra folyószámlán vagy meghatározott lejáráttal. Díjmentesen bevált szelvényeket és átvesz megőrzés végett értékpapírokat, betéti könyvecskéket és egyéb értékeket nyitott letétként: esetleg lezárt és lepecsételt csomagban is.

Utalványokat, hitelleveleket állít ki bármely külföldi piacra. Árurak előleget ad, ha azok áruraktáiraiba be vannak tárolva. Áruraktáiraiba áruk betárolását, kezelését és eladását elvállalja előnyös feltételek mellett és azokat szakszerűen kezelteti.

Eladó növendék 3035

**ökörtinókat és
igás-ökröket
keresek megvételre.**

Szives ajánlatokat
(legalább 6 párt kitevő mennyiségről)
Kérek:
„Alföldi“ jeligére
az
Erdélyi Gazda
kiadóhivatalához
Kolozsvár címen — küldeni.

Olcsón eladó
szép, egyenes fekvésű, bekerített
közel 700 □-öl területű üres

HÁZHELY Kolozsvár város
legszebb részében,

mindenhez közel, egészséges, jó levegőjű olyan helyen,
ahol a telek-érték évente 20%-al emelkedik. Nagy ur
családi ház, vagy bérpalota építésére kivá
lóan alkalmas. Csupán biztos és jól gyümölcsöző
tőkeelhelyezésre is jó alkalom. Ér
deklődőknek **eladó címét** meg
mondja levélileg, szóval, vagy tele
fonon (158. szám) is: **A kiadóhivatal.**

3034

Szuperfoszfátot

és minden egyéb mü
trágyaféléket ajánl a

Mütrágyát 2769
Értékesítő
Szövetkezet

Budapest, V. kerület,
Fürdő-utca 8-ik szám.

Árverési hirdetés.

Alólirott, mint az alsó-egregyi uradalom zárgondnoka, közhirr
teszem, hogy Alsóegregyen az uradalomban 156 drb szőke szőrü mangalica
fias koca 283 drb 1 éves süldő, 21 drb felnőtt, 27 drb éves kan, 95 drb nyári
malac február 16-án délelőtt 9 órakor tartandó nyilvános árverésen kész
pénz fizetés mellett a legtöbbet ígérőnek eladatnak.

Szilágymegye, Alsóegregy, 1914. év január 28.

K. Simó Pál,
zárgondnok.

3048

Nagyobb mennyiségű
préselt őszi
vagy tavaszi
szalmát vásárolok

Ajánlatok a mennyiség, ár és
feladó állomás megjelölésé
vel alulirothoz Gernyeszeg
(Marostorda vármegye) kül
dendők. **Pálffy Dezső.**

3084

Orpington
fajtyukok.

A kolozsvári
állatkiállításon első
díjjal díjazott

**Orpington-
törzstyukok
eladók.**

Erzsébet-út
13. szám.

**Eladó birtok
a Mezőségen.**

Szántó	186 hold	1553 □-öl
Kert	1 "	642 "
Rét	54 "	519 "
Legelő	144 "	1140 "
Erdő	4 "	770 "
Földadó alá nem eső terület	2 "	1522 "
Összesen:		364 hold 1346 □-öl

5 szobás lakás, nyárikonyha-sütőház, istálló, sze
kérshin, csür, tengeri-kasokkal.
Kedvező fizetési feltételek, jutányos ár.

Értekezhetni: **Bedőházy József** körjegyzőnél,
Pusztakamarás, posta helyt, Kolozsmegye.

3060